

«Nestekjærlighet er at vi strekker oss litt lengre, særlig for dem som trenger det mest»

LEDELSE: - Under pandemien har jeg sett god ledelse på alle nivåer; lederne og de ansatte har vist hva de og sykehuset står for, sier Tone Ikdahl.

Takknemlig SYKEHUSDIREKTØR

Å være sykehusdirektør er utfordrende nok til vanlig. Under pandemien ble det meste satt på prøve. Det gikk bedre enn forventet – tross alt.

Tone Ikdahl takker sine ansatte for det.

Tekst Solveig Jølstad Foto Emmaline Sophie Hekneby

- Sent på kvelden fredag 13. mars i fjor skjønte jeg for alvor at sykehuset var rammet av en pandemi. Det var smitteutbrudd i Medisinsk klinikk, og mange ansatte havnet i karantene. Vi måtte svinge oss rundt, forteller Tone Ikdahl, administrerende direktør på Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Hun var smertelig klar over at sykehuset hadde få åndedrettsmasker og begrenset intensivkapasitet. Sykehusets innkjøpsavdeling dro på Biltema og kjøpte vernebriller i hui og hast, som det likevel ikke ble bruk for. Mangelen på smittevernutstyr kunne ha blitt kritisk.

- Men vi klarte oss, takket være godt samarbeid med blant andre Helse Sør-Øst, konkluderer Tone.

Lovisenberg Diakonale Sykehus var ett av sykehusene i landet med flest covid-pasienter i forhold til befolkningen som hører til sykehusets opptaksområde. I et Aftenposten-intervju 04.05.2020 sa sykehusdirektøren at det verste ville være å miste kontrollen.

- Opplevde du det?

- Nei, heldigvis ikke. Vi omroket ressurser, slik at personale og senger fra Kirurgisk klinikk kunne brukes til å pleie pandemipasienter. Ventelistene til planlagt kirurgi ble lengre, men det hjalp oss i å håndtere pandemien, sier Tone ettertenksomt.

BRATT LÆRINGSKURVE

Tre smittebølger er tilbakelagt. Den fjerde bølgen er i ferd med å ebbe ut, møtt av et stadig økende antall vaksinerte. Pandemien er ikke over; sykehuset har fortsatt covid-syke innlagt. Situasjonen er annerledes nå med størst smitte blant de yngste og nesten ingen dødsfall.

- Hva har sykehuset lært som kan brukes fremover?

TONE IKDAHL (59)
Administrerende direktør på Lovisenberg Diakonale Sykehus

Bor: Ås i Viken

LOVISENBERG DIAKONALE SYKEHUS:

Privat ideelt sykehus eid av stiftelsene Diakonissehuset Lovisenberg og Diakonova. Sykehuset har driftsavtale med Helse Sør-Øst.

Lokalsykehus for indre by i Oslo med akuttilbud innen indremedisin, psykisk helse og rusbehandling. Sykehus for hele landet innen planlagt kirurgisk virksomhet.

Antall ansatte: 2300, fordelt på 1600 årsverk

Sengekapasitet: 250

- Vi har tilegnet oss mye kunnskap om beredskap og smittevern, og kompetanse og planer er oppdatert. Samarbeidet med Ullevål om intensivpasientene er godt, men pandemien har synliggjort gap mellom hva vi har selv og hva vi burde ha når det gjelder isolater og intensivkapasitet, utdyper Tone.

Hun er glad for alt sykehuset har fått til gjennom økt dialog og samarbeid på tvers av klinikker og avdelinger, noe hun håper det er mulig å bygge på videre.

- Under pandemien har jeg sett god ledelse på alle nivåer; lederne og de ansatte har vist hva de og sykehuset står for, roser Tone.

Hun trekker også frem de store rammene:

- Vi kan også være glade for at vi har et oljefond. I helsetjenesten takker vi myndigheter og politikere for kloke beslutninger som gjorde at sykehusene ikke ble overbelastet.

PSYKISK HELSE OG FYSISK HELSE

Tone kom til Lovisenberg i 2017 fra stillingen som viseadministrerende direktør på Ahus og var før det prosjektdirektør, leder og onkolog i OUS. Fra universitetssykehus til lokalsykehus i indre Oslo by. På Lovisenberg Diakonale Sykehus handler en stor del av virksomheten om psykisk helse og rusbehandling. Nærmere halvparten av de ansatte arbeider innenfor disse fagområdene.

- Hvor viktig er det med en sunn sjel i et sunt legeme?

- Pasientene er hele mennesker, og mange har sammensatte problemer. Det ligger utvilsomt en helsegevinst i å se det psykiske og det fysiske i sammenheng, erkjenner Tone og fortsetter:

- Som onkolog har jeg erfart hvor viktig det er å ta vare på det som ikke er sykt. →

«Astrids sykdom og død bidro sikkert til yrkesvalget mitt, og det var nok et riktig valg»

Kreftpasienter har det bedre og lever lenger dersom de har god livskvalitet. Jeg husker mannen til en pasient med bukspyttkjertelkreft som uttrykte det slik: «Nå går det bedre med henne. Nå har hun begynt å gå på salg igjen!»

Muligheten til å tenke helhetlig ligger også til grunn for beslutningen om å samle sykehusets tilbud innen rusbehandling og psykisk helsevern for voksne i et senter på Lovisenbergområdet. Dette skal etter planen skje i løpet av 2022 og 2023.

– Å tenke helhet er enklere når vi samler det meste av aktiviteten på ett sted, sier Tone.

Å VÆRE EN DEL AV HISTORIEN

Sykehusets historie går tilbake til 1868, først i lånte lokaler, siden i egne – og fra 1895 på Lovisenberg.

– Hva betyr det for deg å lede et sykehus med så lang historie?

– Da Lovisenberg hadde 150-årsjubileum i 2018, fikk vi som arbeider her en opplevelse av å være en del av en lang og viktig historie. Det fylte meg med stolthet. Å bære arven etter Cathinka Guldberg videre forplikter og inspirerer. Jeg har ofte tenkt at Cathinka må ha vært skjelve i knærne i møte med alle utfordringene! Hun var modig da hun som nydannet sykepleier tok inn helt uerfarne unge damer for å skolere dem til sykepleiere gjennom praktisk utdanning, mener Tone.

Hun minner om at utdanning fortsatt er en kjerneaktivitet i sykehuset. Hvert år åpner Lovisenberg Diakonale Sykehus dørene for bortimot 1000 studenter, elever og helsearbeidere i praksis og hospitering.

NESTEKJÆRLIGHET SOM VERDI

Lovisenbergs virksomheter har kvalitet og nestekjærlighet som verdier.

– Kvalitet handler om hvordan dyktige fagfolk bruker sin kompetanse, men også

om systematisk arbeid for å redusere feil og ivareta pasientsikkerheten. Det skal være trygt å være pasient hos oss! Nestekjærlighet betyr at vi strekker oss litt lengre, særlig for dem som trenger det mest, konstaterer Tone.

Ett eksempel på dette kan være matposer til pasienter som har behov for det når de skrives ut:

– Ikke alle pasienter har noen som kan handle for dem når de kommer hjem fra sykehuset. Mat kan være like viktig som medisiner, noe man ofte får med seg fra sykehuset for de første dagene etter hjemkomst. Derfor har våre ernæringsfysiologer satt sammen matposer som vi sender med disse pasientene hjem, forteller Tone.

Et overordnet mål for sykehusene i Norge er at de skal levere gode og

FARMOR: – Det beste under pandemien var å bli farmor til lille Astrid, som ble født under første smittetopp, sier Tone Ikdahl, her på bilder fra livet utenfor jobb. Foto: Privat

likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det, uavhengig av alder, bosted, etnisk bakgrunn, kjønn og økonomi.

– Får vi til det?

– I gjennomsnitt har befolkningen i indre by dårligere levekår enn ellers i Oslo. Vi møter ekstra mange pasienter som til tross for en vanskelig livssituasjon ikke krever så mye og heller ikke har pårørende som står på for dem. Dette er vi bevisst. En stor andel av våre ansatte arbeider her nettopp av den grunn, understreker Tone.

VEIEN TIL HELSE

I Tones oppvekst var det mange flyttinger. Faren var veterinær og moren fysioterapeut. Selv hadde hun en hang til å tegne og skrive og kunne fort ha endt opp som arkitekt eller journalist. En alvorlig hendelse i familien skulle få stor betydning for livsvalgene hennes:

– Jeg hadde en ett år eldre søster, Astrid, som sto meg veldig nær. Da Astrid var 16 år, fikk hun kreft, og vi i familien var mye på Radiumhospitalet. En gang vi var der husker jeg at moren min pekte på en ung lege og sa: «Hun ligner på deg, Tone. Kanskje du skulle bli lege?» Det var første gang det slo meg at legeyrket kunne være aktuelt.

Tone blir berørt av å snakke om søsteren, som døde bare 17 år gammel. Det er over 40 år siden, men følelsene rundt tapet av søsteren, som også var bestevenninnen, er ennå sterke.

– Astrids sykdom og død bidro sikkert til yrkesvalget mitt, og det var nok et riktig valg. Medisin var et fantastisk studium, og onkologi er en spesialitet jeg aldri har angret på, sier Tone.

Rett etter studiene tok hun doktorgrad i molekylær kreftgenetikk.

– Det var en faglig spennende periode. Jeg er fortsatt stolt av at jeg var den som oppdaget de første norske arvelige bryst- og eggstokkreft-

«Kreftpasienter har det bedre og lever lenger dersom de har god livskvalitet»

mutasjonene, innrømmer hun.

– Hvor viktig er forskning på Lovisenberg?

– Veldig viktig! Vi driver pasientnær forskning i alle klinikkene våre og ønsker at forskningsresultatene raskt skal komme pasientene til gode.

DET ANDRE LIVET

På nattbordet hennes ligger en stabel med bøker. Tone er en leser. Når hun kjører mellom huset i Ås og sykehuset på Lovisenberg, er lydbøker fine å ha. Akkurat nå er det én av Elena Ferrantes romaner hun låner øre til.

Ellers går løypene hennes gjerne til hytta på fjellet eller hytta på Koster.

– Når mannen min og jeg sitter på dekk på Koster-båten med hundene, er det ekstra godt å være meg! På Koster blir

jeg opptatt av veldig nære ting. Som hva vi skal ha til middag og hvor turen vår skal gå.

I Koster-livet er det joggetur før morgenbadet. Og der på øya, som på fjellet, får hun utløp for en aktivitet hun liker: Hun plukker blomster overalt.

Tone er tilbake i refleksjonene om balansen i livet. Å være sykehusdirektør er ikke en jobb for den som er ute etter mye egentid.

– Jeg har noen veldig gode og nære venner. Vi ses ikke nødvendigvis så ofte, men vi er nære når vi ses, sier hun.

På spørsmålet om hva som har vært viktigst for å få til balansen mellom arbeid og privatliv, svarer hun raskt:

– Jeg er godt gift – med ungdomskjæresten. Vi fant hverandre tidlig, sang i samme kor og ble voksne sammen.

Siden har vi vært både bestevenner og partnere, og det har gått veldig bra. Noe av oppskriften ligger nok i at vi har delt likt på ansvar og oppgaver, erkjenner hun.

Da sykehusdirektøren møtte lederne på sykehuset for første gang, viste hun dem en foil med tidslinje over viktige hendelser i livet. Der var krabbende babyer lagt inn; tre sønner fordelt over 12 år. Den ene har gått i mors fotspor og blitt lege, den andre utdanner seg i USA, den tredje er student og bor hjemme.

– De nærmeste er de viktigste. Det beste under pandemien var å bli farmor til lille Astrid, som ble født under første smittetopp. Hun er verdens skjønneste lille jente, kunngjør Tone.

Hun vender kaffekoppen og viser bildet av det lille barnet som er trykket på den: →

MOTIVASJON: Gode møter med engasjerte og dyktige medarbeidere i sykehuset gir Tone Ikdahl motivasjon og lyst til å stå på videre.

«Å reise med tog over halve kloden og betrakte folk som går av og på, det vil jeg gjerne oppleve»

– Livet som farmor er fint på flere måter, ikke minst å se at det å være far er like viktig som å være mor. Det har sønnen min lært hjemme.

Pandemien har krevd sitt av ansvar og arbeid. Tone er likevel opptatt av at det andre livet må få plass, både for egen del og med tanke på hva hun signaliserer til omgivelsene.

– *Hva drømmer du om når du ikke jobber?*

– Jeg gleder meg til å reise igjen! Vi skal til Roma i november, og med en sønn i USA og en bror i Australia, er det noen reiser jeg vil gjøre. Drømmen er en tur med den transsibiriske jernbanen. Å reise med tog over halve kloden og betrakte folk som går av og på, det vil jeg gjerne oppleve!

Kanskje blir det også en reise til Georgia snart:

– Like før pandemien fikk vi en henvendelse fra et sykehus i Tbilisi, som ønsker å lære av våre erfaringer som moderne diakonalt sykehus. Sykehuset eies av den georgiske kirken. Det er større sprik mellom fattige og rike der enn her, og jeg ser frem til samarbeidet med dem, forteller Tone.

GLEDEN I Å LEDE

Det var ikke opplagt at Tone skulle bli leder. Hun var en engasjert fagperson med base i forskning før hun ble kliniker. En konstituering som leder ved det som skulle bli det nye kreftsentret på Ullevål førte til en annen kurs.

– Jeg var nydannet spesialist og fikk ansvar for reorganisering, innflytting, økonomi og etablering av logistikk for en helt nye virksomhet. Det er nok det modigste jeg har gjort

ARBEIDSKREVENDE: Pandemien har krevd sitt av ansvar og arbeid. – Jeg håper vi snart kan si at «det var den pandemien», oppsummerer Tone Ikdahl. ➔

jobbmessig, bekjenner hun.

Siden er det blitt ulike lederroller. Som leder er hun opptatt av å høre ut de ansatte før beslutninger skal tas. Også det siste halvannet året, der de fleste utviklingsprosjekter på sykehuset er gjennomført til tross for pandemien.

– Det er viktig for meg å ha et godt samarbeid med styret og eierne. Vi er heldige som har Diakonissehuset her på Lovisenberg som én av eierne. Dette gjør oss til en del av fellesskapet på Lovisenberg-området og gir oss tilgang på arealer, også med tanke på fremtidig utvidelse av sykehuset, sier hun.

– *Hva motiveres du av?*

– Store og krevende utfordringer! Aller best er det å løse oppgaver sammen med andre. Gode møter med engasjerte og dyktige medarbeidere i sykehuset

inspirerer meg og gir meg lyst til å stå på videre. Jeg er optimistisk og engasjert av natur. Det skal egentlig ikke så mye til for å motivere meg, medgir Tone begeistret.

Hun beveger seg over i det andre livet og svarer også derifra:

– Privat motiveres jeg av å tenke på at livet fortsatt er fullt av muligheter. Gode opplevelser med dem jeg er glad i, nye mennesker å bli kjent med, steder å oppleve, turer å gå og utfordringer å bryne seg på. Livet er nå, understreker hun.

– *Hvilke tanker har du som sykehusdirektør om pandemien nå?*

– Jeg håper vi snart kan si «det var den pandemien», og at de generelle smitterådene om å vaske hender, holde avstand og være hjemme hvis man er syk ikke går i glemmeboken. Og så er jeg stolt over at vi klarte det. Sammen. •

«Her skal det forskes på alminnelige sykdommer og psykiatri»

Foto: Silje Brandsvoll Hammersmark

Forskerhus

Presteboligen på Lovisenberg fylles med forskere, som vil kalle huset Villa Viten.

Forskere fra Lovisenberg Diakonale Sykehus og et forskningsmiljø tilknyttet Rikshospitalet og Ullevål holder hus der fra oktober.

– Her skal det forskes på alminnelige sykdommer og psykiatri og på hvordan ny kunnskap kan tas i bruk. Forskerne vil gå strukturert til verks for å finne ut hvordan behandlingen innenfor kirurgi og psykisk helse faktisk har virket, forteller administrerende direktør Tone Ikdahl ved Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Hun legger til at behandlingsforløp også er tema for forskerne:

– Vi vil for eksempel gjerne vite hvor godt sykehuset klarer å behandle depresjon.

Huset tilhører Diakonissehuset og ligger ved sykehusets inngang. Det ble bygget til en skolebestyrer, men har det meste av tide vært brukt som prestebolig. Huset er rundt hundre år gammelt og ett av de eldste på Lovisenberg. •

Kolera-vertinner på toget

Søstrenes arbeidskraft ble raskt etterspurt da Cathinka Gulberg etablerte sykepleierutdanningen i Norge i 1868. De var høyt ønsket på landets sykehus i nord og sør.

Men flere ville ha deres kompetanse, deriblant Norges Statsbaner, som etablerte seg omtrent på samme tid som Diakonissehuset. På 1800-tallet var befolkningen i stor grad preget av sykdom. Epidemier kom og gikk. Én av dem var kolera, som er en diareesykdom med rask spredning.

Datidens medicinaldirektør, tilsvarende dagens helsedirektør, anmodet i brev form til «Herr Pastor» ved Diakonissehuset om å avgi diakonisser til dag- og natt-tog på Smaalensbanen mellom Christiania og Fredrikshald (Halden) i 1892. Siden kom det andre jernbanestrekninger til. Liste over medikamentene de skulle ta med ble oversendt. Oppdraget var klart: Søstrene skulle «yte bistand for Reisende, der muligens kunde blive syge af Kolera». De tok jobben og hadde piller og flytende medisin i vesken. Man kunne kanskje kalle dem for kolera-vertinner.

I mange år kunne søstrene reise med fribillett på jernbanen når de var ute på oppdrag. Stortinget vedtok senere «fri befording på statens jernbaner for de i sykepleien virkende personer på rekreasjonsreiser». Det kom nok godt med, ettersom lønnen for jobben søstrene gjorde på tog var satt til kr 6,60 for ett døgn i 1892. •

AV **BERIT HOVLAND**

Berit Hovland er diakonisse. Hun var rektor på Lovisenberg diakonale høgskole i en årrekke. I dag bruker hun tid på å gjennomgå og arkivere diakonissenes og Lovisenbergs historie.